

Utredningen om en kommunallag för framtiden

Johan Höök
särskild utredare

En totalöversyn av kommunallagen

- **Parlamentarisk referensgrupp**
- **Expertgrupp och referensgrupp för organisationer och näringsliv**
- **Slutbetänkande överlämnat i mars**

Vad händer nu?

- **Betänkandet har remissbehandlats**
- **Någon lagrådsremiss är ännu inte aviserad**
- **Förslaget i remissen var ikraftträdande 1 januari 2018**

Kommunallagens uppbyggnad

- **Indelning**
- **kompetens**
- **organisation**
- **förtroendevalda**
- **fullmäktige, nämnder**
- **partsammansatta organ, brukarinflytande**
- **ekonomi**
- **revision**

Många stora frågor

- **Kontroll och insyn hos privata utförare**
- **De anställdas roll**
- **Laglighetsprövning**
- **EU:s påverkan**
- **Den kommunala revisionen**
- **Styrelsens roll**
- **Professionella bolagstyrelser**

Utgångspunkterna för översynen

- **Demokrati**
- **Rättsäkerhet**
- **Effektivitet**
- **Professionalitet**
- **Medborgarperspektiv**

Kommuner och landstings roller

- **Demokratisk arena**
- **Ansvar för centrala välfärdstjänster**
- **Myndighetsutövning**
- **Samhällsbyggare**
- **Arbetsgivare**
- **Upphandlare**

Vad reglerar kommunallagen idag?

- demokratisk arena
- delvis samhällsbygggarrollen
- ganska lite om övriga roller som ansvarig för välfärdstjänster, myndighetsutövare och arbetsgivare

Nuvarande organisation

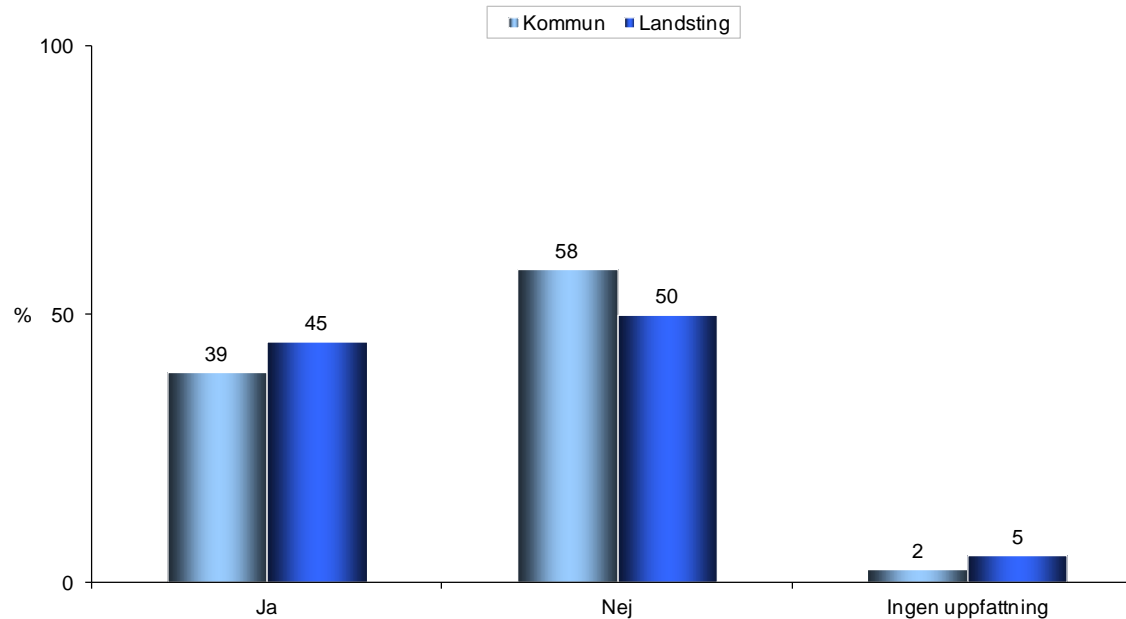
- **fri kommunal nämndorganisation**
- **styrelsen har bara uppsiktsroll**

Flera efterfrågar mera befogenheter till styrelsen

Ser ni ett behov av att kunna tilldela styrelsen ytterligare rättsliga befogenheter gentemot övriga nämnder, t.ex. att styrelsen ska kunna fatta bindande beslut som rör de övriga nämndernas verksamhet?

(Bastal: Kommun, 281; Landsting, 20)

Stärk styrelsen

- ge KF rätten att ge direktivrätt till styrelsen
- frivilligt
- Omfattar inte myndighetsutövning eller individärenden i övrigt
- Reglera KSO?
- ta bort reglerna om underställd nämnd

Majoritetsstyre

- Hela styrelsen besätts av majoriteten
- finns visst intresse
- förslag: försökslag nästa mandatperiod
- Kräver 2/3 majoritet innan valet
- insyn för oppositionen måste garanteras

De anställda

- **Kommunallagen har en mycket begränsad reglering av de anställda**
- **Viss valbarhetsregler (kommundirektörer är inte valbara)**
- **Ren verkställighet**
- **Beslutar i de ärenden som delegeras till dem**

Kommundirektörer i Norden

- **Kommundirektören i Finland leder kommunens förvaltning, ekonomi samt verksamhet**
- **Norge administrationschef som leder förvaltningen och har ansvaret för att bereda beslut**
- **Danmark ingen reglering däremot borgmästare**

Allt mer professionell verksamhet

- Personalen har ökat med 17%
- Antalet befattningar med 300%
- Allt större krav på kompetens och utbildning

Tydliggöra anställdas roll

- **Ansvaret för sakligt och opartiskt underlag**
- **Tydligare reglering av kommundirektören**
- **Instruktion ska tas fram i varje styrelse**
- **Ge beslutanderätt till tjänstemännen direkt?**

Stärk kommunstyrelsens roll

- **KF kan ge direktivrätt till styrelsen**

EU och kommunallagen

- Påverkan på många området
- Upphandlingsregler
- Statstöd

Förslag rörande EU

- **Kopplar ihop kommunallagen och EU-rätten**
- **Konkurrensneutralitet och statstöd**
- **Tjänster i allmänhetens ekonomiska intresse (SGEI)**

Privata utförare

- **Ändringar efter förslag i utredningens delbetänkande**
- **2-25 procent av verksamheten hos privata utförare hos landsting**
- **Program för kontroll och uppföljning av privata utförare**
- **insyn hos privata utförare**

Följ upp egen regi

- **uppdrag: följ upp egen regi på samma sätt**
- **skillnader finns**
- **förslag: programmet ska omfatta även egen regi**

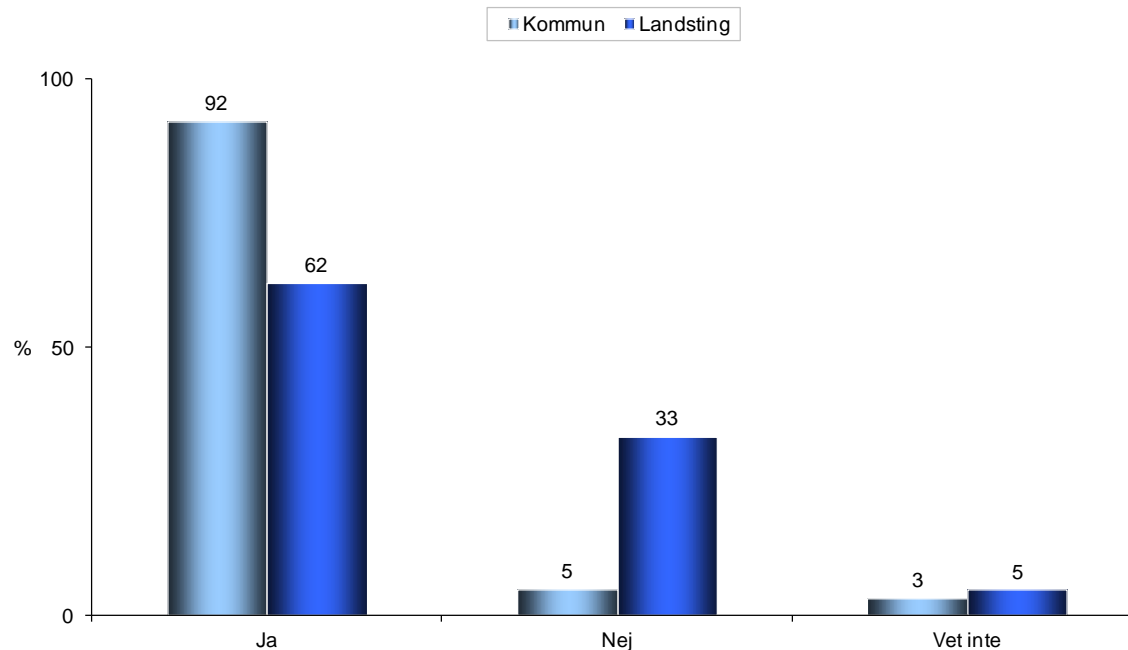
Kommunala bolag

- **1500 bolag**
- **främst AB**
- **Omsätter miljardbelopp**

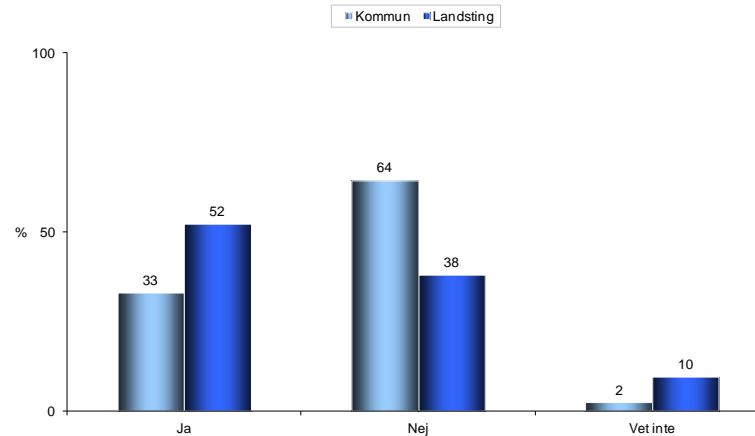
Styrelseledamöter kommer från de politiska partierna

Utses i er kommun eller ert landsting ledamöterna i majoriteten av de kommunala aktiebolagens styrelser på partipolitisk grund?
(Bastal: Kommun, 290; Landsting, 21)

Vanligt med ledamöter utan partipolitisk bakgrund

Finns det aktiebolag i er kommun eller ert landsting där ledamöterna i styrelsen utses på en annan grund än partipolitisk?
(Bastal: Kommun, 290; Landsting, 21)

Förslag till förändringar

- En minoritet kan utses på annat sätt
- Särskilt program om man använder möjligheten

Överklaga kommunala beslut

- laglighet inte lämplighet
- kommunmedlemmar kan överklaga
- beslut av KF, nämnder och delegationsbeslut

Förbättrad rättsäkerhet

- företag och föreningar får överklaganderätt
- beslut som inte går att rätta får inte verkställas
- beslut att inte balansera en budget går att överklaga
- Anslagstavlan flyttar till nätet

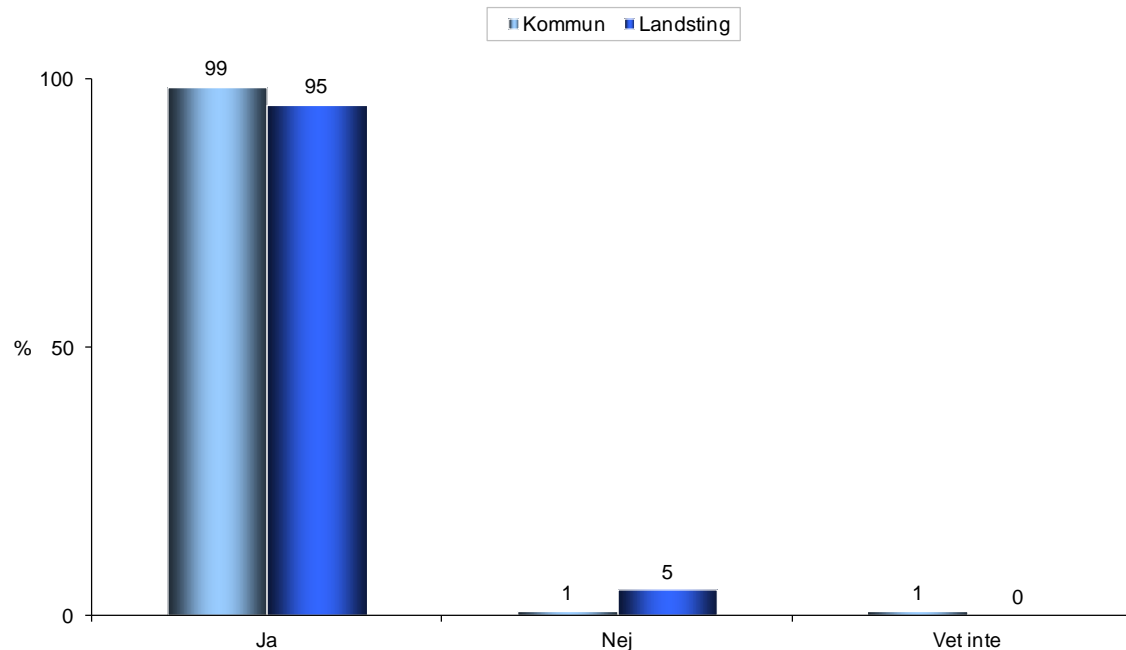
Elektronisk kommunal anslagstavla

- Ersätta dagens fysiska tavla med hemsidan
- Mer än i dag kan publiceras, t.ex. protokoll och enskilda beslut
- PUL och Sekretess medför begränsningar

Övergången till webben redan här

Publicerar er kommun eller ert landsting i dag beslutsprotokoll från fullmäktige eller nämnder på kommunens eller landstingets webbplats?
(Bastal: Kommun, 290; Landsting, 21)

Se över den kommunala revisionen

- Uppdraget i direktiven:
- professionalisera revisionen
- förbättra revisionsprocessen generellt
- processen i fullmäktige
- uttalande om ansvarsfrihet

Kommunala revisionen har reformerats tidigare

- Tre större utredningar har gjorts
- justeringar både av revisionen och processen i fullmäktige

Ändringar sedan 90-talet

- **Uttryckligt krav på att använda sakkunniga med viss kompetens**
- **Valbarheten har inskränkts**
- **Jävsregler införts**
- **Fullmäktige ska motivera sitt ställningstagande**
- **Antalet revisorer ökat och suppleanter avskaffas**

Bara yrkesrevisorer?

Direktivet:

”En ytterligare professionalisering skulle kunna innebära att revisionen bedrivs enbart av yrkesrevisorer eller att de sakkunniga biträdenas roll i stället förstärks inom ramen för den nuvarande revisionen.”

Oberoendet hos revisorer

- **objektivt och subjektivt beroende**
- **inga belägg för brister i subjektivt beroende**

Förtroendevalda revisorer behålls

- **Fortsatt med nuvarande ordning med förtroendevalda revisorer som ansvarar för både effektivitet- och redovisningsrevision**

Nyheter

- **Budget bereds av presidiet**
- **Ordförande från minoriteten**
- **Uttalande om ansvarsfrihet även fortsättningsvis**
- **sakkunniga ges rätt att uttala sig i KF**

Övrigt

- **Ny struktur i lagen; mer lättläst**
- **inget ”hen”...**

Tack för visat intresse!

- **Frågor, kommentarer?**

